

DASAR KEBUDAYAAN NEGARA

— 2021 —

595

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI & BUDAYA MALAYSIA

DASAR KEBUDAYAAN NEGARA 2021

"Negara Maju Rakyat Berbudaya"

PUSTAKA PERDANA

1013770

HAK CIPTA TERPELIHARA

KEMENTERIAN PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA MALAYSIA

Tidak dibenarkan setiap bahagian daripada penerbitan ini diterbitkan semula atau dipindahkan dalam apa-apa jua bentuk dan dengan apa-apa cara sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanikal, rakaman atau cara lain tanpa mendapat keizinan bertulis daripada penerbit.

Perpustakaan Negara Malaysia Data Pengkatalogan - Dalam - Penerbitan
ISBN 978-983-40569-9-5

Penerbit:

Bahagian Dasar Kebudayaan
Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya
Aras 4, No. 2, Menara 1
Jalan P5/6, Presint 5
62200 Putrajaya

Cetakan Pertama 2021

© Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia

Reka bentuk kulit:

Balai Seni Lukis Negara

Reka bentuk dalaman:

Taufiq Asma'i Bin Ahmad Mansur

Diuruskan oleh:

MZR Global Sdn Bhd
5A, 1st Floor, Jalan Kristal K7/K, Seksyen 7
40000 Shah Alam
Selangor

Pihak penerbit berusaha memastikan ketetapan maklumat di dalam buku ini ketika diterbitkan. Namun tiada jaminan diperakukan bahawa segala maklumat yang terkandung adalah lengkap dan tepat. Penerbit tidak bertanggungjawab atas apa-apa risiko dan liabiliti yang berlaku atas penggunaan maklumat yang disalurkan secara langsung dan tidak langsung.

1. Kebudayaan Negara Malaysia: Pernyataan Wawasan	
Latar belakang	2
Tinjauan terhadap Dasar Kebudayaan Kebangsaan	6
i. Status Dasar Kebudayaan Kebangsaan	
ii. Pembudayaan dalam kalangan masyarakat awam	
iii. Salah tanggap konsep	
Penjelasan Konsep dan Pengertian Kebudayaan	7
Penggubalan Dasar Kebudayaan	9
2. Dasar Kebudayaan Negara	
Mukadimah	12
Visi dan Misi	13
Matlamat	14
Pernyataan Dasar	14
Peranan	18
Teras	18
Bidang Fokus Seni, Budaya dan Warisan	27
Rumusan	30
3. Strategi dan Pelan Tindakan Dasar Kebudayaan Negara (2021 - 2025)	
Pengenalan	32
Strategi dan Pelan Tindakan	34
Teras 1: Budaya Nilai Tinggi	34
Teras 2: Keharmonian Masyarakat	37
Teras 3: Pemeliharaan dan Pemuliharaan Warisan Budaya	40
Teras 4: Pembangunan dan Pengembangan Budaya	45
Teras 5: Pemerksaan Budaya	51
Teras 6: Penjanaan Ekonomi Kebudayaan	56
Teras 7: Kecemerlangan Budaya	60
GLOSARI	64
AKRONIM	66
BIBLIOGRAFI	68

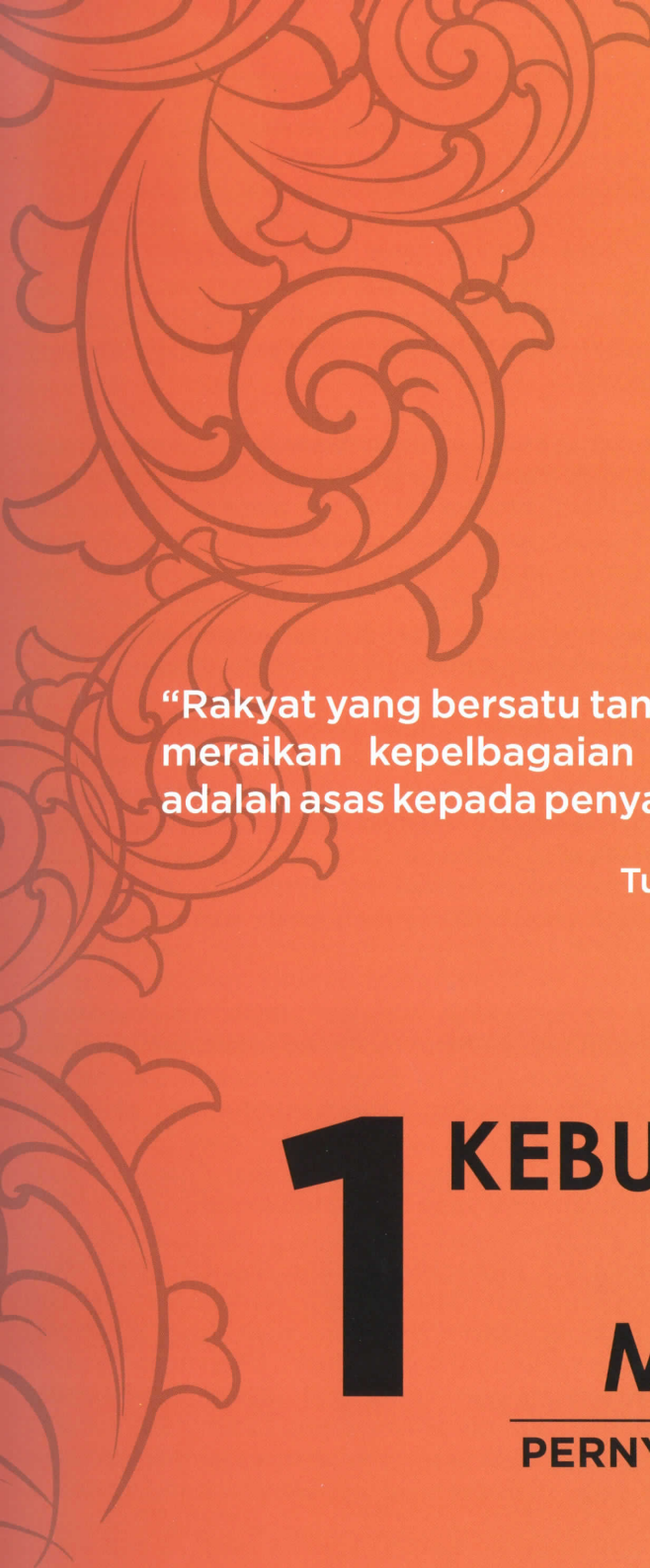
Dasar Kebudayaan Negara (DAKEN) menetapkan hala tuju untuk menjadi Malaysia sebagai **Negara Maju Rakyat Berbudaya** bersandarkan pendekatan **budaya nilai tinggi** yang ditunjangi tiga (3) elemen utama iaitu tatasusila, tatacara dan tahap keintelektualan serta amalan nilai-nilai murni. Dasar ini digubal sebagai punca kuasa dan rujukan kepada hal ehwal seni, budaya dan warisan. Dasar ini juga memberi penekanan kepada usaha pengukuhan jati diri dan pembinaan negara bangsa.

DAKEN digubal dengan mengambil kira prinsip-prinsip yang terkandung dalam Dasar Kebudayaan Kebangsaan 1971 dan perkembangan budaya semasa. Integrasi budaya menjadi naratif baharu kebudayaan Malaysia ke arah pembentukan identiti nasional. Walau bagaimanapun, budaya tradisi tetap dikekalkan sebagai kesinambungan tamadun dan kemegahan negara dalam memelihara dan memulihara khazanah warisan budaya.

Penulisan DAKEN digarap dalam tiga (3) bahagian yang saling berkait. Bahagian pertama memperkatakan tentang sejarah peradaban Tanah Melayu di rantau Asia yang amat besar pengaruhnya. Kehadiran masyarakat Cina, India, Arab-Parsi dan Barat telah mewujudkan struktur kependudukan baharu di Tanah Melayu, Sabah dan Sarawak. Keadaan ini bukan sahaja mengubah wajah masyarakat Malaysia tetapi juga telah mewarnai amalan budaya setempat. Kepelbagaian budaya ini perlu disusun, dibangun dan dimajukan dalam konteks semangat perpaduan dan solidariti, keadilan sosial, ekonomi, politik, kerohanian dan kualiti hidup yang boleh mengukuhkan jati diri. Bahagian kedua memaparkan tentang kerangka DAKEN mengikut segmen supaya dokumen dasar ini lebih jelas, mudah difahami dan senang dirujuk. Segmen utama DAKEN seperti visi dan misi, matlamat, pernyataan dasar, strategi, teras dan bidang-bidang seni, budaya dan warisan terkandung dalam bahagian kedua. Bahagian ketiga pula menggariskan tentang strategi dan pelan tindakan dasar ini. Strategi dan pelan tindakan DAKEN digariskan dalam bentuk jangka masa pendek, sederhana dan panjang untuk dilaksanakan secara menyeluruh dalam usaha merealisasikan hasrat Dasar Kebudayaan Negara.

Secara umumnya, DAKEN ini akan menjadi panduan dan rujukan bagi memperkasa serta meningkatkan pemahaman, penghayatan, kecintaan dan pengamalan budaya dalam aspek kehidupan. Dasar ini perlu dimiliki, dihayati dan didokong oleh semua pihak supaya aspek seni, budaya dan warisan negara terus terpelihara, disanjung dan lestari.

**Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya
Malaysia**

“Rakyat yang bersatu tanpa prasangka dengan
meraikan kepelbagaian bangsa dan budaya
adalah asas kepada penyatuan Negara Bangsa”

Tun Dr Mahathir Mohamad
Perdana Menteri ke-7

1 KEBUDAYAAN NEGARA MALAYSIA

PERNYATAAN WAWASAN

LATAR BELAKANG

Kepulauan Melayu merupakan archipelago terbesar di dunia merangkumi 25,000 pulau dan semenanjung serta pesisir pantai tanah besar Asia Tenggara. Tamadun bangsa Melayu telah muncul dengan kewujudan negeri dan kerajaan awal Melayu seperti Kedah Tua (788 SM); Kutai (400M); Santubong (500M); Srivijaya (684M) dan Brunei atau Bo-ni (900M). Ketamadunan awal yang ditandai Empayar Srivijaya, Empayar Brunei, Empayar Majapahit dan Empayar Melaka telah membentuk peradaban dan ketamadunan rantau ini menjadi kukuh. Sungguhpun berada di antara dua tamadun besar; India dan China, bangsa Melayu berjaya membina ketamadunannya tersendiri.

Penjajahan British di Tanah Melayu yang melaksanakan dasar pecah dan perintah telah membentuk masyarakat majmuk dalam kalangan orang Melayu, Cina dan India. Persekutuan Malaysia yang kemudiannya terbentuk pada 16 September 1963 telah menggabungkan Persekutuan Tanah Melayu dan tanah jajahan British, yang terdiri daripada Sabah, Sarawak dan Singapura. Singapura keluar dari Persekutuan Malaysia pada 9 Ogos 1965. Persekutuan Malaysia yang terkandung dalam Perlembagaan Persekutuan terdiri daripada 13 buah negeri iaitu Johor, Kedah, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pahang, Perak, Perlis, Pulau Pinang, Sabah, Sarawak, Selangor dan Terengganu.

Persekutuan Malaysia mewarisi tamadun bangsa Melayu yang mendiami Kepulauan Melayu, bangsa India di benua India, bangsa Cina di benua China, peribumi Sabah dan Sarawak di kepulauan Borneo dan Orang Asal Tanah Melayu sebagai peribumi Semenanjung. Demikian juga, penduduk rantau ini telah menerima pelbagai bentuk pengaruh seumpama Hinduisme, Buddhisme dan kedatangan Islam telah menjadi teras kepada peradaban dan membentuk budaya hidup rakyat rantau ini.

Setelah Tanah Melayu mencapai kemerdekaan, kerajaan telah melaksanakan pelbagai usaha untuk membangunkan negara meliputi aspek sosial, ekonomi dan politik. Dasar-dasar pembangunan digubal sebagai langkah mencapai perpaduan dalam kalangan rakyat dan mengatasi masalah ketidakseimbangan ekonomi akibat daripada dasar yang diperkenalkan pihak penjajah. Peristiwa 13 Mei 1969 merupakan titik tolak kerajaan menilai semula dan memperbaharui strategi bagi mengatasi ketidakseimbangan sosioekonomi yang wujud ketika itu.

Dasar-dasar pembangunan negara telah dirancang melalui dua (2) rancangan iaitu Rancangan Malaysia Lima (5) Tahun dan Rangka Rancangan Jangka Panjang. Antara dasar dominan digubal selepas merdeka ialah Dasar Ekonomi Baru (DEB) yang diperkenalkan pada tahun 1971 hingga 1990. DEB menumpukan kepada perpaduan kaum dan keseimbangan sosial dan ekonomi. Manakala Dasar Pembangunan Nasional (DPN) diperkenalkan pada tahun 1991 hingga 2000 dengan meneruskan strategi asas DEB iaitu pembasmian kemiskinan dan penyusunan semula masyarakat bagi memperbaiki ketidakseimbangan sosial dan ekonomi antara kaum.

Susunan itu beberapa dasar lain turut digubal bagi membolehkan Malaysia mencapai taraf sebuah negara maju dalam semua aspek iaitu keadilan sosial, nilai, etika dan moral, kestabilan politik, kualiti hidup, kecekapan pentadbiran kerajaan dan kecemerlangan ekonomi.

Selain itu, hal-hal kebudayaan turut diberi penekanan supaya menjadi elemen penting dalam pembinaan negara. Misalnya, Kongres Kebudayaan Kebangsaan yang telah diadakan pada 16 hingga 20 Ogos 1971 di Universiti Malaya, Kuala Lumpur menggariskan tiga (3) prinsip, tiga (3) matlamat dan lima (5) strategi Dasar Kebudayaan Kebangsaan (DKK).

Tiga (3) Prinsip Dasar Kebudayaan Kebangsaan ialah:

- 1) Kebudayaan Kebangsaan Malaysia hendaklah berteraskan kepada kebudayaan rakyat asal rantau ini;
- 2) Unsur-unsur kebudayaan lain yang sesuai dan wajar boleh diterima menjadi unsur Kebudayaan Kebangsaan; dan
- 3) Islam menjadi unsur penting dalam pembentukan Kebudayaan Kebangsaan.

Prinsip pertama DKK mengiktiraf sejarah peribumi yang panjang dan berkesinambungan serta wilayah kebudayaan di rantau ini dengan bahasa Melayu sebagai *lingua-franca*. Prinsip kedua pula mengiktiraf hakikat bahawa sesuatu kebudayaan itu harus berubah melalui proses penyerapan pelbagai bentuk kebudayaan luar yang murni, baik dan positif serta tidak bercanggah dengan prinsip Islam. Agama Islam menjadi asas tamadun peribumi di rantau ini seperti yang dinyatakan dalam prinsip ketiga.

Tiga (3) Matlamat Dasar Kebudayaan Kebangsaan ialah:

- 1) Mengukuhkan perpaduan kaum melalui kebudayaan kebangsaan;
- 2) Memupuk dan memelihara keperibadian kebangsaan; dan
- 3) Memperkaya dan mempertingkatkan kualiti kehidupan kemanusiaan dan kerohanian yang seimbang dengan pembangunan sosioekonomi

Lima (5) Strategi Dasar Kebudayaan Kebangsaan ialah:

- 1) Pemuliharaan, pemeliharaan dan pembangunan kebudayaan ke arah menguatkan asas kebudayaan kebangsaan melalui penyelidikan, pembangunan, pendidikan, pengembangan dan perhubungan budaya;
- 2) Meningkatkan dan mengukuhkan kepimpinan budaya melalui usaha membimbing, melatih, mendokong dan menggerakkan kebudayaan sebagai jentera pembangunan berkesan;
- 3) Komunikasi berkesan ke arah kesedaran kebangsaan, kenegaraan dan nasionalisme;
- 4) Memenuhi keperluan sosiobudaya; dan
- 5) Meninggikan taraf dan mutu kesenian.

Dalam kemajuan seni dan budaya negara, DKK berjaya menyumbang beberapa pencapaian fizikal dan bukan fizikal melalui inisiatif yang dilaksanakan antaranya seperti berikut:

- 1) Peningkatan fungsi Balai Seni Lukis Negara (1958);
- 2) Penubuhan Pusat Kebangsaan Manuskrip Melayu (1983);
- 3) Program Tahun Melawat Malaysia (1990);
- 4) Penubuhan Panggung Negara (kini Istana Budaya) (1999);
- 5) Anugerah Seni Negara (1993);
- 6) Penubuhan Akademi Seni Kebangsaan (kini ASWARA) (1994);
- 7) Penubuhan Akaun Tabung Amanah Kebudayaan (1994);
- 8) Penubuhan Muzium Etnologi Dunia Melayu (2000);
- 9) Penaiktarafan Bahagian Kebudayaan kepada Jabatan Kebudayaan dan Kesenian Negara (2005);
- 10) Pelaksanaan program pemuliharaan dan pembangunan tempat bersejarah seluruh Malaysia;
- 11) Penubuhan Jawatankuasa Penasihat mengenai program UNESCO;

- 12) Penyediaan rangka tindakan (*blueprint*) Kebudayaan Kebangsaan; dan
- 13) Program yang berkaitan dengan pengiktirafan, pembangunan kandungan, modal insan, pencarian bakat, kerjasama antara agensi, kajian dan pembangunan, industri kreatif dan kemajuan teknologi dan media.

Setelah hampir dua puluh (20) tahun DKK digagaskan dalam pentadbiran negara dengan mengambil kira perubahan sosiobudaya dan cabaran semasa ketika itu, Wawasan 2020 telah diperkenalkan pada 28 Februari 1991. Sembilan (9) cabaran Wawasan 2020 yang digariskan untuk mencapai taraf negara maju dan pembentukan bangsa Malaysia yang utuh dan memenuhi aspirasi DKK iaitu:

- 1) Membina bangsa Malaysia yang bersatu padu;
- 2) Membina masyarakat berjiwa bebas, tenteram dan berkeyakinan;
- 3) Memupuk dan membina masyarakat demokratik yang matang;
- 4) Mewujudkan sebuah masyarakat yang bermoral dan beretika;
- 5) Mewujudkan masyarakat yang matang, liberal dan toleransi;
- 6) Membina masyarakat yang maju dan saintifik;
- 7) Mewujudkan masyarakat penyayang dan budaya penyayang;
- 8) Menjamin sebuah masyarakat yang adil dan saksama ekonominya; dan
- 9) Memupuk dan membina masyarakat makmur.

TINJAUAN TERHADAP DASAR KEBUDAYAAN KEBANGSAAN

1 Status Dasar Kebudayaan Kebangsaan

Walaupun istilah yang digunakan adalah 'dasar', namun secara rasminya DKK belum diberikan pensahihan dengan maksud belum diangkat atau dibentangkan di peringkat Jemaah Menteri. Namun begitu terdapat beberapa peruntukan di dalam Perlembagaan Persekutuan dan akta-akta tertentu yang memberikan asas kepada unsur kebudayaan kebangsaan. Sebagai contoh, status bahasa Melayu, Akta Bahasa Kebangsaan, Akta Pendidikan dan status agama Islam juga termaktub di dalam Perlembagaan Persekutuan.

Strategi DKK turut didukung dan dilaksanakan oleh pelbagai jabatan/ agensi kerajaan secara pentadbiran. Di samping itu, penglibatan sektor swasta dan badan bukan kerajaan turut mengisi prinsip DKK dari aspek bahasa, kesusasteraan, keagamaan, seni, budaya dan warisan bagi merencanakan usaha pemupukan kebudayaan kebangsaan.

2 Pembudayaan Dalam Kalangan Masyarakat Awam

Dalam kehidupan seharian, evolusi amalan budaya yang merentas budaya suku-kaum berlaku tanpa disedari menerusi amalan adat, budaya, penghayatan sastera, bahasa, perayaan, seni kraf, seni lukis, seni bina, seni tari, seni muzik, seni persembahan, makanan, pakaian, sukan dan lain-lain. Kecenderungan ini menunjukkan penerimaan kebudayaan kebangsaan secara meluas dalam kalangan masyarakat yang secara langsung menjanjikan satu masa depan Malaysia yang maju dan berbudaya.

3 Salah Tanggap Konsep

Cabaran yang masih berterusan menyelubungi saranan DKK yang dilaksanakan pada peringkat nasional sebelum ini ialah tentang 'konsep'nya.

Antara sebab berlakunya salah tanggap terhadap konsep ialah pertama, istilah 'dasar' dalam garis panduan pembinaan kebudayaan kebangsaan itu disalah erti sebagai membawa maksud suatu kemestian yang dipaksakan.

Kedua, beberapa istilah yang digunakan dianggap sebagai 'eksklusif' sifatnya, iaitu dianggap seperti menolak yang lain. Contohnya istilah 'Islam' dianggap membawa makna menolak agama lain, sedangkan maksud sebenar ialah nilai-nilai murni dalam ajaran Islam adalah bersifat universal yang boleh difahami dan diterima oleh penganut agama lain.

Selain itu, timbul tanggapan seolah-olah matlamat akhir DKK ialah untuk mewujudkan satu bangsa Malaysia yang *homogeneous*. Sedangkan, maksud sebenar adalah untuk menggalakkan proses penyesuaian dan pembudayaan ke arah pembinaan jati diri Malaysia tanpa menghapuskan ciri-ciri budaya etnik.

Budaya ialah cara hidup dalam sesebuah masyarakat. Setiap suku kaum dan etnik mempunyai kebudayaannya tersendiri. Kebudayaan kebangsaan pula ialah cara hidup yang merentas budaya suku kaum dan etnik yang mencorak amalan budaya peringkat nasional. Kebudayaan kebangsaan adalah milik kita bersama yang menjadi amalan dan kebanggaan rakyat Malaysia tidak kira di mana mereka berada.

Kebudayaan kebangsaan Malaysia dapat dilihat dalam dua (2) peringkat dan dua (2) bentuk:

- 1) Peringkat kebangsaan yang berbentuk amalan budaya peringkat rasmi yang digunakan dalam upacara-upacara rasmi negara (contoh: upacara pertabalan, pengurniaan darjah kebesaran dan pakaian kebangsaan); dan
- 2) Peringkat bukan kebangsaan dalam bentuk amalan budaya yang diamalkan oleh suku kaum dan etnik masing-masing (contoh: adat istiadat seperti perkahwinan, makanan, pakaian, perayaan dan lain-lain).

Dalam sebuah negara pelbagai suku kaum dan etnik seperti Malaysia terdapat tiga (3) dimensi yang menyatu padu dan memperkukuhkannya sebagai sebuah *polity*:

- 1) Daerah atau ruang fizikal yang jelas sempadan politik;
- 2) Sistem kenegaraan, termasuk Perlembagaan, dan urusan berkaitan sosioekonomi dan politik; dan
- 3) Kehadiran kebudayaan milik bersama di peringkat nasional yang merentasi budaya suku kaum dan etnik. Ini merupakan dimensi yang perlu dimantapkan.

Dimensi ketiga ini penting dalam proses pembinaan negara. Ia perlu dirancang berpandukan hala tuju yang jelas kerana konsep pembinaan negara itu mesti selari dengan Perlembagaan Persekutuan yang mempunyai sistem program induk ekonomi, sistem politik dan sosial negara.

Sebagai sebuah wawasan kebudayaan negara, dasar kebudayaan hendaklah tidak menggugat dan menggantikan amalan budaya suku kaum dan etnik, malah mewujudkan satu rupa bentuk nilai dan amalan di peringkat negara. Bertitik tolak daripada itu, sudah sampai masanya dasar kebudayaan di negara ini dilihat dalam konteks yang lebih luas dan dinamik, iaitu sebagai sebuah dasar yang mengambil kira perubahan struktur pentadbiran semasa.

PENGGUBALAN DASAR KEBUDAYAAN

Kebudayaan negara Malaysia terbentuk daripada nilai dan norma yang dikongsi, dihayati dan didukung sebagai warisan bersama rakyat yang telah berakar umbi di negara ini. Ia menjadi rujukan untuk membina masyarakat Malaysia yang bersatu padu dan maju menurut acuan sendiri.

Nilai dan norma, baik dalam tradisinya mahupun dalam zaman kini bermaksud nilai yang berteraskan budaya peribumi, budaya bawaan dan budaya sezaman yang tidak bercanggah dengan nilai-nilai agama, sama ada Islam atau agama-agama lain yang diamalkan di Malaysia. Ia adalah nilai positif dan dinamik yang dapat membentuk budaya dan kemajuan tamadun sesebuah negara. Justeru, sebuah dokumen rujukan dasar berkaitan kebudayaan perlu diwujudkan dalam menentukan hala tuju seni, budaya dan warisan. Oleh itu, adalah wajar satu dasar digubal berkaitan hal ehwal budaya dengan mendapat mandat kerajaan dari segi kewujudannya. Ketiadaan dokumen dasar yang lengkap sebagai rujukan dan panduan boleh menimbulkan polemik dalam pelbagai aspek termasuklah:

1 Punca kuasa

Ketiadaan punca kuasa dalam mengurus kebudayaan menyebabkan hala tuju pembangunan kebudayaan tidak jelas;

2 Kewangan

Kewangan merupakan elemen penting dalam memajukan kebudayaan negara. Sumber peruntukan perlu selari dengan komitmen yang dimainkan oleh pemegang taruh di bawah sektor kebudayaan untuk melestarikan penjana ekonomi negara dan memakmurkan masyarakat melalui kegiatan seni, budaya dan warisan;

3 Pendidikan

Elemen kebudayaan perlu diberi lebih penekanan dalam sistem pendidikan negara di setiap peringkat (pra sekolah/ rendah/ menengah/ pengajian tinggi) bagi meningkatkan penghayatan dan apresiasi terhadap seni, budaya dan warisan negara; dan

4 Kelestarian Seni, Budaya dan Warisan

Seni budaya dan warisan tidak harus digadai atas nama pembangunan semata-mata. Usaha-usaha pembangunan hendaklah mengambil kira proses melestarikan seni, budaya dan warisan supaya tidak pupus.

Setelah meneliti dan mengkaji impak DKK 1971, di samping mengambil kira perubahan sosiobudaya semasa, kerajaan mengambil ketetapan untuk menggubal sebuah dasar kebudayaan yang menggariskan perkara-perkara berikut:

- 1) Dalam masyarakat pelbagai kaum, perpaduan negara menjadi matlamat utama. Bagi mengukuhkan perpaduan, satu (1) kerangka tindakan kebudayaan perlu dizahirkan dengan perencanaan yang teliti dan bersungguh-sungguh;
- 2) Kebudayaan negara adalah asas kepada peradaban bangsa. Ia mengatasi kemajuan ekonomi dan fizikal. Oleh itu, program pembangunan ekonomi, perdagangan dan prasarana fizikal perlu sebagai penyumbang, bukan pengganti kebudayaan negara; dan
- 3) Kebudayaan negara berperanan dalam memelihara dan memulihara nilai di samping pembaharuan dan pemodenan dilaksanakan secara seimbang.

Kerangka dasar kebudayaan masih mengekalkan semangat prinsip DKK dengan beberapa penambahbaikan mengikut cabaran dan kehendak semasa.

ASAS2 KEBUDAYAAN KEBANGSAAN

Saya bersyukur ka-hadizat Tuhan Rabul Alamia y
memberikan kita taufik dan hidayat-Nya dan menghi
kita beramal2 di-oni pagi ini menempa satu perati
peuting dalam sejarah negara. Ini-lah Kongres Ke
yang pertama kali di-adakan di-bawah anjuran Kerat
perhimpunan ahli2 kebudayaan dan bijak pandu da
negara ada-lah natijah yang nyata bahawa kita s
ketelatan sikap hendak memenohi hasrat dan d
dalam usaha memenohi dan memberikan ma
dekaan.

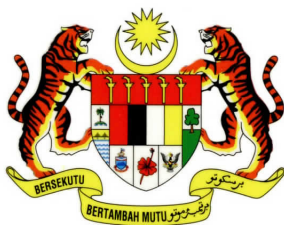
Sa-lama beberapa hari yang akan datang, ini, sem
membincangkan beberapa kertas kerja yan
oleh bijak pandu kita mengungsi berbagai
Tidak-lah ahak lagi saudara2 yang di-tugas
BERDANA
LEADERSHIP
SABERNORI
YAYASAN
KEPIMPINAN
PENGAKA

“Formula utama dalam mewujudkan perpaduan di negara kita adalah memastikan hak dan kepentingan semua kaum dipelihara secara adil dan saksama. Oleh sebab itu, antara asas paling penting pembinaan negara kita adalah jaminan hak bagi setiap kaum yang termaktub di dalam Perlembagaan Persekutuan”

Tan Sri Muhyiddin Yassin
Perdana Menteri ke-8

2

DASAR KEBUDAYAAN NEGARA

**KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI DAN BUDAYA MALAYSIA**

**No.2 Menara 1, Jalan P5/6
Presint 5, 62200 Putrajaya**

**Tel : +603-8000 8000 Faks : +603-8891 7100
<http://www.motac.gov.my>**

9 789834 056995